

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
főszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nemadunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.

A magyar ipar és a hadsereg.

Pécs, 1899. augusztus 2.

Hét esztendőre újra elalkudtuk szerencsésen gazdasági önállóságunkat s biztosítottuk hazánkat Ausztria ipara számára fogyasztási piacul azzal az indokolással, hogy ennek fejében viszont a mi nyers-terményeink megtarthatják az osztrák piacot. Természetes dolog, hogy ilyen gazdasági függés mellett, a milyenben van minden gyarmat az anyaországgal szemben, erőteljes és természetes iparfejlődésről nálunk szó sem lehet, de hogy a jogunk érvényesítésének elmulasztásából származó fölháborodásnak gátat vehessenek, a hatalom letéteményesei mesterséges utakon iparkodnak iparfejlesztési politikát űzni.

A kereskedelmi miniszter az Országos Iparegyesületnek egy hozzá intézett fölterjesztésre válaszolva, értesítette az egyesületet, hogy a belügyminiszterrel tárgyalást folytat olyan irányban, hogy a magyarországi törvényhatóságok összes ipari szükségleteik beszerzésénél és ipari munkáik kiadásánál a versenyképes hazai ipar termékeit előnyben részesítsék s ez irányban kötelező határozatot hozzanak.

Nagyon helyeseljük e nemes buzgalmat, de nem várunk tőle világraszóló eredményeket, mert hisz éppen ott a hiba, hogy közös vámterületen a mi kezdetleges iparunktól meg vannak vonva a természetes fejlődésnek amaz előfeltételei, a melyek

azt a fejlett osztrák iparral *versenyképessé* tehetnék. Áll pedig ez különösen a hazai kisiparról, a melyet az osztrák nagyipar korlátlan versenye máris a tönk szélére juttatott.

Ami nálunk eddig az iparfejlesztés terén történt, az mind csak gyáripár teremtésére irányult, mert a közösségben az osztrák gyáripár hódításainak csak magyar gyáripár kedvezményezésével vélték utját állhatni. Ez szülte aztán azt a visszás állapotot, hogy az államkormányzat minden ágában a legmerevebb centralizációt hozták be az ipari szükségletek beszerzésénél, ami csak a nagyipar és a nagy tőke hasznára vált s a kisipartól elvonta még azt a kevés tápláló nedvet is, amely helyi szállítások révén az életet még úgy a hogy tartotta benne.

Sok küzdelem árán aztán sikerült a hadseregszállítások egy bizonyos részét a kisipar részére biztosítani, de hát ez az eredmény még a legszerényebb várakozásokat sem elégíthette ki. Hisz maga az egész kontingens, amely a hadseregszállításokból Magyarország számára fönn lett tartva, neveltségesen csekély s ennek a parányi kontingensnek is elenyészően csekély részét juttatták csak a kisiparnak, a mely pedig a támogatásra leginkább rászorult.

Ez a visszás állapot indította *Kulinyi* Zsigmondot, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkárát arra, hogy a hazai kamaráknak augusztus 23-án Nagyváradon

tartandó országos gyűlésére a következő határozati javaslatot terjeszse be:

Határozza el az országos kamarai értekezlet, hogy megokolt fölterjesztésben kéri a kormánytól, mikép a m. kir. honvédség és a cs. és kir. hadsereg részére Magyarországon beszerzendő *összes ipari cikkek szállítása a kisiparosok*, illetőleg azok állandó és alkalmi szövetkezetei számára *biztosítsassék*. Határozza el az országos kamarai értekezlet, hogy a fölterjesztést az összes kamaráknak az ipartestületek képviselőivel kiegészítendő küldöttsége nyújtsa át a kormány elnökének és tagjainak.

Nagyon figyelemreméltó indokolással kíséri az indítványozó ezt a javaslatát, melynek célja a kisiparosság számára biztosítani azt a működési tért, a melyre hivatott is, képes is.

A kamarák úgy mint az ipartestületek országos gyűlései — így szól az indoklás — ismételve kérték a kereskedelmiügyi és közvetve a honvédelmi miniszter urakat, hogy biztosítsanak a kisiparosok részére a katonai szállítások azon egész tömegét, melyből az eddigi rendelkezések szerint csak a legkisebb rész jut közvetlenül a kisiparnak, a nagyobb rész pedig a nagyvállalkozók üzletét tartatik fönn, olyan indokok alapján, melyek többé meg nem állhatnak.

A nagy vállalkozók szerződésének indokául az szerepelt évek előtt és az

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

A nemzetközi újdonságszolgáltatás.

A modern ember, a midőn reggelizés közben végigfutja az előtte heverő újságot, avagy az elvégzett napi fáradoalmak után a kávéházban magát kényelembe vetvén, bön-gészget a pincérek által asztalára rakott újsághalmazban, távolról sem gyanítja, hogy mily tömördek munka, szorgalom, ügyesség és pénz árán szerzik meg számára azon élvezetet, hogy mindenről értesül, a mi kelettől nyugatig, észak-tól délig történik. — Tudomást vesz: »hogy Törökország végső határain az örményeket gyilkolják«, — »hogy Chinában kitört a pestis«, — »hogy Északamerika vadonjaiban egy négyert meglyncheltek« — avagy »hogy Szibéria legészakibb részén Andrée éjszaksarki expedíciójának roncsaira akadtak« — »Franciaországban egy kabinet megbukott« — és végül »hogy a londoni börze mily eredménnyel záródott«.

A legtöbb olvasó egész természetesnek találja, hogy mindezekről az újságok útján értesül. Mert hisz arra valók: a távirók, a tenger alatti kábelek, no meg a »riporter«-ek, ügynökök és a szerkesztőségek.

Hogy azonban mily óriási számú »elő« és holt apparatus dolgozik éjjel-nappal e hírek közvetítésén, arról csak igen kevesen birnak még csak halvány fogalommal is.

Vessünk tehát egy röpke pillantást a nemzetközi hírszolgáltatás óriási műhelyébe. E csodálatra méltó gépezet, mely zajtalanul teljesíti munkáját, az egész földet a huzalok hálózatával vonja körül s működése a jelen század legnagyobb csodái közé sorozható.

A modern hír-tudósítás mai nagy kifejlettsége s kiterjedése 1861-ben kezdődött, a midőn az első tengeralatti kábelt adták át a közhasználatnak. Már 1858-ban raktak le ugyan nagy fáradság árán egy kábelt Amerika és Anglia között, mely azonban csak igen bajosan működött s fennállása alatt összesen 732 sürgönyt továbbított. A legelső kábel sürgöny 1858. augusztus 17-én Valenciában adatott fel, melyben egy amerikai ügynök értesíti a londoni »Atlantic Telegraph Company«-t, hogy az »Arabia« és »Európa« gőzösök Neufundland zátonyainál összeütköztek. E szükségzav sürgöny leadása 1 óra 21 percet vett igénybe. Oly nehézkesen és tökéletlenül működtek az akkori készülékek.

Azóta a tengeralatti kábelek száma csodálatos módon felszaporodott és a táviró készülékek is minden tekintetben módosultak, finomultak . . . s e haladás folyton lépést tart

a modern világ követelményeivel. A tengeralatti kábelek hossza jelenleg kerek 250,000 km., az összes táviró vonalak 2,000,000 km.-nél, tehát a föld átmérőjénél 51-szer hosszabbak. A mult évben közel 400 millió távirat továbbított, melyek legnagyobb része a hírszolgáltatás érdekében. A 250,000 km. hosszú kábel vonal — melynek lerakása kerek 5 millió forintba került — nagybárra angol magán társaságok tulajdonát képezi.

E magán társaságok legtekintélyesebbike a »Castern Telegraph Company«, melynek 80,000 km. hosszú kábel huzal van birtokában. A föld legtávolabb részein állomásai vannak s nem kevesebb, mint 2,100,000 sürgönyt továbbít évente. Ezen óriási munkát 1800 táviró és kezelő személyzete végezi. Ha tehát a mai hírszolgáltatás eszközlését ismerni óhajtjuk: első sorban is Angliához kell fordulnunk, mely e téren az első helyet foglalja el.

A tengeralatti kábelhez nem volt alkalmazható a rendes földfeletti táviró készülék; szükséges volt tehát egész más igen finom készüléket szerkeszteni, mely a legcsekélyebb árammal is indítható. Csaknem napjainkig Thomson angol fizikus tükrös galvanometere volt használatban, mely találmányáért Thomson a »Lord Kelvin« méltóságot nyerte. Napjainkban szintén Thomsontól eredő irókészülék van alkalmazásban. A világ minden részéből

981. sz. *Berkesd község elöljáróságától.*
J. 1899.

Arverési hirdetmény.

Berkesd község alulírott elöljárósága közhírré teszi, hogy Berkesd község

korcsmaháza

1899. évi október elsejétől, bezárólag 1901. évi december hó 31-ig terjedő időre bérbeadni fog.

Az árverés **f. évi augusztus hó 6-án d. u. 2 órakor** lesz.

Az árverési feltételek a berkesdi körjegyzőnél megtudhatók.

Berkesd, 1899. július 31-én.

Az elöljáróság.

11855. sz.

Tlkv. 1898.

Arverési hirdetmény.

A dárdai kir. jbiróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Dárdai takarékpénztár végrehajtónak, Erdős István hg.-szöllősi lakos végrehajtást szenvedett elleni 200 frt tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a dárdai kir. jbiróság területén levő, Hg.-Szöllős községben a 115. sz. tjkyben felvett 157/a. hrsz. ingatlanra 442 frtban megállapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlan **az 1899. évi aug. hó 26-ik napján d. e. 10 órakor Hg.-Szöllős községben a jegyzői irodában** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 44 frt 20 krajczárt készpénzben, vagy az 1881: 60. t.-cz. 42 §-a jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi nov. hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt IgazságügyMiniszt. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt atszolgáltatni.

Dárdán, a kir. jbiróság mint tlkvi hatóságnál 1899. évi február hó 28-án.

Székács Pál,

kir. albiró.

10605. sz.

Tlkv. 1898.

Arverési hirdetmény.

A dárdai kir. jbiróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Dárdai takarékpénztár végrehajtónak Jankovics Toda férj. Kuzevsdanin Táczone bolmányi lakos végrehajtást szenvedett ellen 380 frt tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a dárdai kir. jbiróság területén levő Bolmány községben a 291 sz. betétben felvett I. 1—11. rsz. 40, 612, 970, 971, 1823, 1824, 2452, 2453, 2890/1., 2890/2. hrsz. úrbéri birtokra és hozzá tartozó legelő illetőségre 966 forintban megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok **az 1899. évi augusztus hó 25 napján d. e. 10 órakor Bolmány községben a bíró lakásán** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 96 frt 60 krt

készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-c. 42. §-a jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt atszolgáltatni.

Dárdán, a kir. jbiróság mint tlkvi hatóságnál 1899. évi március hó 28-án.

Székács Pál

kir. albiró.

Képviselet

ólhajt egy gyári részvénytársaság felállítani verseny nélküli tömeges cikk elárusítására. Levelek a referenciák megjelölésével „Ipar“ jelige alatt **Goldberger A. V.** hirdetési irodájába, Budapest, IV., Váci-utca 9. sz. kéretnek.

Csődtömeg eladás.

A pécsi kir. törvényszéknek mint csődbíróságnak 10295/P. 899. számú végzésével nyert felhatalmazás alapján a

Günsberger Mór csődtömegéhez tartozó

a csődleltárban 1—236. t. a. felvett, Kossuth Lajos-utca 17. sz. házban levő

asztalos-műhely

gyalupadok, szerszámok, anyagok stb. stb. egyenként, vagy csoportonként, vagy akár egészben egyszerre nyilvános ajánlati úton eladatnak.

Az ajánlatok legkésőbb

f. évi augusztus hó 5-ének déli 12 órájáig

alulírt tömeggondnoknál (Kazinczy-utca 1. sz.) benyújtandók, mert később érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Bánatpénzül 100 frt melléklendő. A beérkezett ajánlatok ugyanazon nap d. u. 3 órakor felolvastatván, annak bánatpénzét, kinek ajánlatát tömeggondnok elfogadja, visszatartja, a többi ajánlatok bánatpénzét ugyanakkor visszaadja.

Tömeggondnok sem a leltár helyességéért, sem az áruk minőségéért szavatosságot nem vállal és az ajánlatok közül szabadon választhat, esetleg mindnyáját visszautasíthatja.

Vevő tartozik a megvett ingókat **f. évi augusztus hó 7-én átvenni és készpénzzel kifizetni**, úgyszintén a vételi illetéket sajátjából fedezni.

A helyiség **f. évi november hó 1-ig ingyen** vevő rendelkezésére áll.

A leltár alulírt tömeggondnoknál bármikor, a műhely pedig naponként d. e. 9—12 óra között alulírt tömeggondnok közbenjöttével megtekinthető.

Pécsett, 1899. évi július hó 31-én.

Dr. Stein Henrik

mint Günsberger Mór csődtömeggondnoka.

Csőd-tömeg butor eladás.

A pécsi kir. törvényszéknek, mint csődbíróságnak 10295/P. 899. számú végzésével nyert felhatalmazás alapján a

Günsberger Mór csődtömegéhez tartozó összes butorok

(háló-szoba, ebédlő berendezések, salon-garniturák, könyvszekrények, disz- és játék-asztalok, gyermek-ágyak, Thonet-székek és egyéb disztárgyak, valamint az összes kárpitos cikkek)

tetszés szerinti összeállításban vagy egyenként

a Széchenyi-tér és Király-utca sarkán levő régi takarékpénztári épület első és második emeletén fekvő butorraktárban

készpénzfizetés mellett, mélyen a beszerzési áron alul

eladás alá kerülnek.

A raktár, **mától kezdve, minden hétköznap reggel 8 órától 12-ig és d. u. 2 órától 5-ig megtekinthető**, de a vételek mindig csak **kedden és szerdán d. u. 2 órától 5-ig** eszközölhetők.

Pécsett, 1899. augusztus hó 1-én.

Dr. Stein Henrik

mint Günsberger Mór csődtömeggondnoka.

Előfizetési árak:

Égész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy hóra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
főszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.

A magyar ipar és a hadsereg.

Pécs, 1899. augusztus 2.

Hét esztendőre újra elalkudtuk szerencsésen gazdasági önállóságunkat s biztosítottuk hazánkat Ausztria ipara számára fogyasztási piacul azzal az indokolással, hogy ennek fejében viszont a mi nyers-terményeink megtarthatják az osztrák piacot. Természetes dolog, hogy ilyen gazdasági függés mellett, a milyenben van minden gyarmat az anyaországgal szemben, erőteljes és természetes iparfejlődésről nálunk szó sem lehet, de hogy a jogunk érvényesítésének elmulasztásából származó fölháborodásnak gátat vethessenek, a hatalom letéteményesei mesterséges utakon iparkodnak iparfejlesztési politikát űzni.

A kereskedelmi miniszter az Országos Iparegyesületnek egy hozzá intézett fölterjesztésre válaszolva, értesítette az egyesületet, hogy a belügyminiszterrel tárgyalást folytat olyan irányban, hogy a magyarországi törvényhatóságok összes ipari szükségleteik beszerzésénél és ipari munkáik kiadásánál a versenyképes hazai ipar termékeit előnyben részesítsék s ez irányban kötelező határozatot hozzanak.

Nagyon helyeseljük e nemes buzgalmat, de nem várunk tőle világraszóló eredményeket, mert hisz éppen ott a hiba, hogy közös vámterületen a mi kezdetleges iparunktól meg vannak vonva a természetes fejlődésnek amaz előfeltételei, a melyek

azt a fejlett osztrák iparral *versenyképessé* tehetnék. Áll pedig ez különösen a hazai kisiparról, a melyet az osztrák nagyipar korlátlan versenye máris a tönk szélére juttatott.

Ami nálunk eddig az iparfejlesztés terén történt, az mind csak gyáripar teremtésére irányult, mert a közösségben az osztrák gyáripar hódításainak csak magyar gyáripar kedvezményezésével vélték utját állhatni. Ez szülte aztán azt a visszás állapotot, hogy az államkormányzat minden ágában a legmerekvebb centralizációt hozták be az ipari szükségletek beszerzésénél, ami csak a nagyipar és a nagy tőke hasznára vált s a kisipartól elvonta még azt a kevés tápláló nedvet is, amely helyi szállítások révén az életet még úgy a hogy tartotta benne.

Sok küzdelem árán aztán sikerült a hadseregszállítások egy bizonyos részét a kisipar részére biztosítani, de hát ez az eredmény még a legszerényebb várakozásokat sem elégíthette ki. Hisz maga az egész kontingens, amely a hadseregszállításokból Magyarország számára fönn lett tartva, nevetégesen csekély s ennek a parányi kontingensnek is elenyészően csekély részét juttatták csak a kisiparnak, a mely pedig a támogatásra leginkább rászorult.

Ez a visszás állapot indította *Kulinyi* Zsigmondot, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkárát arra, hogy a hazai kamaráknak augusztus 23-án Nagyváradon

tartandó országos gyűlésére a következő határozati javaslatot terjeszse be:

Határozza el az országos kamarai értekezlet, hogy megokolt fölterjesztésben kéri a kormánytól, mikép a m. kir. honvédség és a cs. és kir. hadsereg részére Magyarországon beszerzendő *összes ipari cikkek szállítása a kisiparosok*, illetőleg azok állandó és alkalmi szövetkezetei számára *biztosítsassék*. Határozza el az országos kamarai értekezlet, hogy a fölterjesztést az összes kamaráknak az ipartestületek képviselőivel kiegészítendő küldöttsége nyújtsa át a kormány elnökének és tagjainak.

Nagyon figyelemreméltó indokolással kíséri az indítványozó ezt a javaslatát, melynek célja a kisiparosság számára biztosítani azt a működési tért, a melyre hivatott is, képes is.

A kamarák úgy mint az ipartestületek országos gyűlései — így szól az indoklás — ismételve kérték a kereskedelmiügyi és közvetve a honvédelmi miniszter urakat, hogy biztosítsanak a kisiparosok részére a katonai szállítások azon egész tömegét, melyből az eddigi rendelkezések szerint csak a legkisebb rész jut közvetlenül a kisiparnak, a nagyobb rész pedig a nagyvállalkozók üzletül tartatik fönn, olyan indokok alapján, melyek többé meg nem állhatnak.

A nagy vállalkozók szerződötetésének indokául az szerepelt évek előtt és az

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

A nemzetközi újdonságszolgáltatás.

A modern ember, a midőn reggelizés közben végigfutja az előtte heverő ujságot, avagy az elvégzett napi fáradoalmak után a kávéházban magát kényelembe vetvén, bön-gészget a pincérek által asztalára rakott ujsághalmazban, távolról sem gyanítja, hogy mily tömördek munka, szorgalom, ügyesség és pénz árán szerzik meg számára azon élvezetet, hogy mindenről értesül, a mi kelettől nyugatig, észak-tól délig történik. — Tudomást vesz: »hogy Törökország végső határain az örményeket gyilkolják«, — »hogy Chinában kitört a pestis«, — »hogy Északamerika vadonjaiban egy négyert meglyncheltek« — avagy »hogy Szibéria legészakibb részén Andrée éjszaksarki expediciójának roncsaira akadtak« — »Franciaországban egy kabinet megbukott« — és végül »hogy a londoni börze mily eredménnyel záródott«.

A legtöbb olvasó egész természetesnek találja, hogy mindezekről az ujságok útján értesül. Mert hisz arra valók: a távirók, a tenger alatti kábelek, no meg a »riporter«-ek, ügynökök és a szerkesztőségek.

Hogy azonban mily óriási számú »élő« és holt apparatus dolgozik éjjel-nappal e hírek közvetítésén, arról csak igen kevesen birnak még csak halvány fogalommal is.

Vessünk tehát egy röpke pillantást a nemzetközi hírszolgáltatás óriási műhelyébe. E csodálatra méltó gépezet, mely zajtalanul teljesíti munkáját, az egész földet a huzalok hálózatával vonja körül s működése a jelen század legnagyobb csodái közé sorozható.

A modern hir-tudósítás mai nagy kifejlettsége s kiterjedése 1861-ben kezdődött, a midőn az első tengeralatti kábelt adták át a közhasználatnak. Már 1858-ban raktak le ugyan nagy fáradság árán egy kábelt Amerika és Anglia között, mely azonban csak igen bajosan működött s fennállása alatt összesen 732 sürgönyt továbbított. A legelső kábel sürgöny 1858. augusztus 17-én Valenciában adatott fel, melyben egy amerikai ügynök értesíti a londoni »Atlantic Telegraph Company«-t, hogy az »Arabia« és »Europa« gőzösök Neufundland zátonyainál összeütköztek. E szükségzavú sürgöny leadása 1 óra 21 percet vett igénybe. Oly nehézkesen és tökéletlenül működtek az akkori készülékek.

Azóta a tengeralatti kábelek száma csodálatos módon felszaporodott és a táviró készülékek is minden tekintetben módosultak, finomultak . . . s e haladás fojton lépést tart

a modern világ követelményeivel. A tengeralatti kábelek hossza jelenleg kerek 250,000 km., az összes táviró vonalak 2,000,000 km.-nél, tehát a föld átmérőjénél 51-szer hosszabbak. A mult évben közel 400 millió távirat továbbított, melyek legnagyobb része a hírszolgáltatás érdekében. A 250,000 km. hosszú kábel vonal — melynek lerakása kerek 5 millió forintba került — nagyobbára angol magán társaságok tulajdonát képezi.

E magán társaságok legtekintélyesebke a »Castern Telegraph Company«, melynek 80,000 km. hosszú kábel huzal van birtokában. A föld legtávolabb részein állomásai vannak s nem kevesebb, mint 2,100,000 sürgönyt továbbított évente. Ezen óriási munkát 1800 táviró és kezelő személyzete végezi. Ha tehát a mai hírszolgáltatás eszközlését ismerni óhajtjuk: első sorban is Angliához kell fordulnunk, mely e téren az első helyet foglalja el.

A tengeralatti kábelhez nem volt alkalmazható a rendes földfeletti táviró készülék; szükséges volt tehát egész más igen finom készüléket szerkeszteni, mely a legcsekélyebb árammal is indítható. Csaknem napjainkig Thomson angol fizikus tükrös galvanometere volt használatban, mely találmányáért Thomson a »Lord Kelvin« méltóságot nyerte. Napjainkban szintén Thomsontól eredő irókészülék van alkalmazásban. A világ minden részéből

szerepel most is, hogy a honvédség és a közös hadsereg, az előbbi egész szükségletét, az utóbbi a magyar iparnak átengedett szükségletét illetőleg azért van ráutalva a nagyvállalkozókkal való szerződésre, mert csak azok nyújtanak biztosítékot egyfelől a katonai szükségletek mindenkor pontos beszállítására, másfelől pedig csak ezek hajlandók és képesek oly raktárkészletek tartására és oly hadfölszerelési műhelyek berendezésére, melyek minden körülmények között és mozgósítás esetére is garantirozzák a katonai szükségleteknek haladék nélkül való pontos beszállítását.

Ezeket a garanciákat azonban a kisiparosok részéről is a legteljesebb mértékben elő lehet állítani, mihielyt azok szervezett szövetkezetekbe tömörülnek és létesítenek ugyanolyan hadfölszerelési műhelyeket és raktárakat, melyeknek jogcímén a nagyvállalkozók a honvédség és általában a katonai szállítások megrendelésénél abban az előnyben részesülnek, hogy reájok bizatik a szállítások legnagyobb részének ellátása és *csak a csekély morzsalék jut közvetlenül a kisiparosoknak*, illetőleg azok szervezett vagy alkalmi szövetkezeteinek, melyekben a kisiparosok jelentékeny keresethez juthatnának, ha végre belátnák az intőző körök, hogy magok a dolgos iparosok az összességükben több biztosítékot nyújtanak a katonai szállítások mindenkor való teljesítésére, mint a kegyelt nagyvállalkozók, kiknek tőkéje és befolyása bizonyos körülmények között éppenséggel nem elegendő a megfelelő munkaerő közreműködésétől föltételezett szerződés teljesítésére.

E kérdésben érvényesülni kell az állam segítő kötelességének a kisiparosokkal szemben, kik *együtt az egész polgársággal a túlhajtott katonai költségek terhét viselik és joggal igényt tarthatnak arra, hogy a katonai szállítások munkájából közvetlenül ők buzzanak hasznot* és ne a nagy tőke, melyet e terén valósággal érthetetlen macakassággal favorizálnak még most is, mikor évek óta bebizonyult, hogy a magyar

kisiparnak föntartott csekély mérvű szállításokra *a kisiparosok alkalmi szövetkezetei a kiírt szállításoknak tíz-huszsorosát is meghaladó ajánlatokat tesznek* és hogy a följánlott mennyiségeket valósággal a legkönnyebben el is készítenék. Aminthogy most is, bár minden biztosíték letévése alól fölmentve, az alkalmi szövetkezetek a kitűzött határidőkre pontosan, a legjobb rendben és kifogástalanul beszállítják a náluk megrendelt hadfölszerelési cikkeket a kijelölt katonai raktárakba.

Ez kétségtelenül a legteljesebb igazolására szolgál annak, hogy ha már az ad hoc egyesülő kisiparosok is ily pontosan eleget tesznek szállítási kötelességeiknek és ha egy-egy kisebb alkalmi szövetkezet például pár száz bakkancsnak elvállalása által is segíteni képes néhány kisiparoson, mennyire hatályos volna az egész katonai szükséglet szállításának és megrendelésének elosztása, a kisiparosok részint már megalakult, részint megalakítandó szövetkezetei között, melyek aztán a nagyvállalkozók helyébe is lépven, hadfölszerelési műhelyek és készletraktárak berendezésével is megerősítenék azon biztosítékok sorozatát, melyek kívánatosak arra, hogy a hadsereg a vállalkozókkal szemben a fölszereléseknek minden időben és minden mennyiségben való beszállítását követelhesse.

Az eddig megalakult és szállításokra vállalkozó ipari szövetkezetek már is és önkénynt rendeztek be hadfölszerelési műhelyeket és a legmesszebb menő beruházásokra és biztosítékokra tétetnek képesekké, mihielyt az egész hadfölszerelésnek előállítása a különféle szakmák ipari szövetkezetei részére tartatik fön.

Ha igazi jóakarattal kíván segíteni a kormány a súlyos viszonyokkal küzködő kisiparosok helyzetén, meg kell győznie a hadsereg ügyeinek intézőit a rendszerváltozás szükségéről, biztosítván a katonai szállításoknak a kisiparosok részére való átadását, amely után a legrövidebb idő alatt megalakíthatók lesznek a kisiparosoknak

szág minden jelentősebb helyein külön tudósítója, sőt egynémelynek a külföldön is, de mindez mégsem elégséges, úgy, hogy minden fontosabb hírt a napilapok ezen ügynökségek útján nyerik. Az ily ügynökségek tömérdek fizetett ügynök, tudósító és levelező felett rendelkeznek. Az elsőrangú hírlapok legnagyobb része egy vagy több ily nemzetközi hírszolgáltató ügynökségnek tetemes évdíjat fizet, melynek fejében azok táviratilag közlik velük lehetőleg azonnal a legfrissebb híreket. Ezek a hírlapok legjobban értesült forrásai.

A midőn egy távirat érkezik az ügynökséghez, a felvevő közeg azt a főnöknek mutatja be, ki annak közzététele avagy elhallgatása felett határoz. Ha közlendő, a távirat sokszorosítottat s első sorban a londoni s csak azután közöltetik a külföldi hírlapokkal. A hírlapok főtörekvését képezi, hogy egyik a másikat megelőzze az újdonság mielőbbi közlésével. Ezért az az ügynökség a legkapósabb, a mely a híreket leggyorsabban képes közölni. Innen van az, hogy az egyes ügynökségek versengenek a hírek gyorsforgalmazásában, innen, hogy néha a legjobb értesülések nem egyéb, mint egy kövér »hírlapi kacsa«. Különösen mi magyarok vagyunk abban a szerencsés helyzetben, kik a híreket másod-harmad kézből nyerjük. London és Páris, a két világáros között a hirtudósítás gyorsabb eszközölhetése

az egész katonai szükséglet ellátására képes szövetkezetei.

Ha összegyűjtetnek néhány évre visszamenőleg a honvédségi szállításokra beérkezett ajánlatok számadatai és kifejezésre jut azokban a kisiparosok szállító képességének és készségének föltüntetése, az országos kamarai értekezlet bizonyára meg fogja győzni a kormány tagjait annak lehetőségéről és szükségéről, hogy az összes katonai szállítások ellátása a munkára és keresetre utalt kisiparosoknak adassék át.

Eddig a Kulinyi javaslatának indokolása, de bármennyire tekintélyes legyen is a hazai kamarák egyesült kijelentése, gyöngye mégis a reménység arra nézve, hogy kellő eredményre legyen kilátás, mert itt egy oly hatalommal kell számolni, a mely előtt még a magyar kormány is megszokott hátrálni s ez — a hadsereg, a mely a maga copfos nézeteitől nem szokott tágitani, főleg ha még egyéb érdekek is játszanak közbe.

Meghurcolt csendőrség.

(Hogyan csinálják a szenzációt?)

Pécs, 1899. augusztus 2.

Tegnap reggel óta ma reggelig vártunk. Vártuk, hogy a »Pécsi Napló« nem közöl-e helyreigazítást arra a túlmerész fantáziával megírt cikkre nézve, mely *»Emberkínzás Baranyában«* címmel tegnap reggeli számában jelent meg. Bár kollegánk a legtöbb cikkének »szenzációját« másnap maga rontja le, maga magát cáfolván meg, a jelen esetben ezt — csodálatosképen — nem tette meg s így most már rajtunk a sor, hogy a pécsi szárnyparancsnokság kebelében levő meghurcolt baksai csendőrségről mi is írjunk valamit.

A jelzett cikk hivatkozván Kriványra, nagy és kis gazemberekre, a mocsai esetre és egyebekre, örvendve kiált fel, hogy Baranya sincsen utóljára, sőt némely tekintetben a mi megyénkben történt ez az eset felette is áll az eddig országos hirre vergődött összes ily eseményeknek.

Hát bizony olyan fantáziával is van megírva az a cikk, oly embertelen, vérlázító ke-

végett telephon-összeköttetés létesített. Elképzelhető, hogy e tudósítások néha sok félreértést tartalmaznak. Így pl. a párisi hivatalnok rövidesen tudósítja telephonice londoni kollegáját, hogy a rendőrség elrendelte, miszerint a kóbor kutyák (chiens errants) szájkosárral látassanak el. A londoni kolléga a »chiens errants«-al hason hangzásu »chats et rats«-val cserélte fel a világ nem csekély csodálkozására, kik nem tudták felfogni, hogy mi indította a párisi rendőrséget azon intézkedés tételére, hogy minden »macska és patkány« szájkosárral legyen ellátva.

Mily óriási pénzbe kerül ily ügynökségnek a tudósítások távirati továbbítása, a hírek kiterjedésének arányait ismerve, könnyen elképzelhetjük. A tudósítók fontosabb esetek alkalmából feladott sürgönyök díjában naponta 2—3000 forintot is fizetnek, ezen összeg világra szóló események tudósításakor jóval nagyobb. A legdrágább távsürgönyt egy Heaton nevű angol képviselő küldte Ausztráliába 1890-ben, fizetett érte 32.000 arany forintot. A táviró társaságok közül a »Reutter-Bureaux« ugyanennyit fizetett egy 4000 szóból álló tudósításért Deaning nevű gyilkos bünperéről, a táviratozás egy sodronyt egész nap igénybe vett. Roppant összegeket adnak ki egyes lapok is táviratokért, így a londoni »Times« az argentin forradalom idején a Buenos-Ayresbe

a londoni főpostára futnak be a kábel értesítések, honnan a szélrózsa minden irányába hihetetlen gyorsasággal szórják szét az érdekesnél érdekesebb híreket.

A napilapok részére szóló hírek szolgáltatása végett a londoni főpostán egy egész külön terem van berendezve, melyben a számtalan sok távirógép folyton zakatol, itt megállás, szünetről szó sincsen. Reggeli 8—9 óra között a forgalom oly csekély, hogy tizennégy távirász elégséges a felek kiszolgálására és a beérkező sürgönyök felfogadására. Innen kezdve a forgalom folyton növekszik, — már 10 órakor 40, délután 2 órakor 90 és esti 6—8 óra között, midőn az újságok részére szóló hírek özönével érkeznek be, már 140 távirász dolgozik teljes erővel. Egy ilyen távirász percenként 300—450 szót képes leadni vagy felfogadni. Olyan egyén, ki a 300 szónál kevesebbet képes táviratozni vagy leírni, ezen szolgáltra nem alkalmas. Ebből tehát kellő fogalmat alkothatunk magunknak a beérkező s továbbított hírek nagyságáról! Hasonlóan, habár nem is olyan nagy mértékben történik a hírszolgáltatás Berlin, Páris és más világvárosokban is. A hírszolgáltatás terén kiváló szerepet játszanak azonkívül a távirida-irodák, ügynökségek, melyek között a londoni »Reutter« ügynökség a legrégebb és legelterjedtebb. Jóllehet minden nagyobb napilapnak van az illető or-

gyetlenséggel vádolja a baksai csendőrséget, hogy ha az előadott rémhistoria való, akkor a tettesek nem emberek, de emberbőrbe bujt állatok volnának.

Éppen ezért kötelességünknek tartottuk, hogy mi is utána járjunk az esetnek s arról olvasóközönségünket informáljuk. Mert az igazságot elhallgatni nagy bűn ugyan, de még nagyobb alaptalan vádakkal félrevezetni a hiszékeny népet és megvádolni egy országos intézmény embereit.

Mindenek előtt röviden összegezzük a jelzett cikk tartalmát:

Hétfőn délelőtt egy fiatal házaspár jelent meg — szól a cikk — a P. N. szerkesztőségében. És elmondták, hogy őket a baksai csendőrőrs vezetője, Tódor Gyula július 7-én éjjel össze-vissza kizsárolta. Balogh Lajost — így hívták a férfit — egy gabonalopási esetből kifolyólag vonták kérdőre s mert nem vallott, pofozták, ütlegeltek, fejét a falba verték, hasba rugdosták és guzsba kötötték. Majd az asszonyt — a ki teherben van — kizsárolták meg és összeláncolták mindkettőjüket. Ezután az asszony leányát verték össze-vissza; majd elmentek a lakásukra és ott Balogh anyját és ennek kisebbik fiát verték el és kizsárolták.

Nos hát ez olyan vérlázító eset volna, hogy bizonyára nem történt volna meg a faluban a nélkül, hogy ne tudta volna meg az egész falu és ne lázadt volna fel ez embertelenség ellen. Pedig hát ez nem is történt meg és másnap csak annyit tudtak a faluban, hogy Balogh Lajost bevitték a csendőrök Szent-Lőrincire a járásbirósághoz és hogy az anyja Benkő Gyula szentlőrinci ügyvédnél jár a fia érdekében.

A cikkben még az is el van mondva, hogy a csendőrök betegápolóknak álltak be; hat napig ápolták a megvert embert és az asszonyt, hogy sebeik behegedjenek s ekkor vitték Baksára, hol jegyzőkönyvet vettek fel velük. S azután az is, hogy az öreg Baloghné, mikor az ügyvédje utasítására be akart Pécsre jönni, hogy a csendőrszárnyparancsnoknál jelentést tegyen, az uton a csendőrök elfogták és erővel visszavitték a faluba.

Eddig a cikk, mely örvendve konstataja végül hogy: »nem kell röstelkednie« Baryának sem, van nekünk is Mocsánk!

Mindenekelőtt azt jegyezzük meg, hogy a baksai csendőrőrsvezetőjét nem Tódor Gyulának, hanem Ódor Gyulának hívják. Node ez a hiba abból is származhatott a cikkben, hogy írója nagyot hall s nem is a név a fő, hanem az előadott dolog.

vívó tenger alatti távirtdáknak egy hét alatt 60.000 forintot fizetett ki.

A hirlapi tudósítók sem pénzt, sem fáradságot nem kímélnek, sőt nem ritkán életüket kockáztatják, csak hogy a hirsomjas közönség ebbeli igényeit kielégítsék. Egész köteteket lehetne összeírni az egyes tudósítók nem kevésbé regényes s veszélyes hirszerzési vállalkozásairól.

De a hirszerzés szellemi munkásain kívül még a mesteremberek, gépészek, kovácsok, technikusok egész serege áll a modern tudósítás szolgálatában. Mert hisz ez óriási gépezeten mindig akad valami javítani való!

Az egész föld kerekéségén az összes hirlapok példányszáma becslés szerint évente 12,000 millió. E rengeteg papírtömeg súlya 781 millió kiló. Ha a lap elolvasására csak öt percet számítunk is, 100.000 év kellene mindent végig olvasni és egymás fölé rakva az egy év alatt megjelent lapokból 800 kilométernyi magas oszlop lenne.

E röviden és felületesen közöltekből is beláthatja a nyájas olvasó, hogy az újságolvasás kényelme sok, tömérdek pénzbe s még több fáradságba s szorgalomba kerül. A hirlaptudósítók valóban óriási munkát végeznek s azért ne irigyeljük tőlük a rövidke pihenést, mit most az »uborka saison«-ban élveznek.

W. A.

A pécsi szárnyparancsnoksághoz Benkő Gyula ügyvéd július 8-án Balogh Mihályné szül. Márfi Ágnes, szabadszentkirályi lakosnő képviselőjében valóban tett egy feljelentést Ódor Gyula, baksai csendőrőrsvezető és két csendőre ellen, hogy azok a fiát, Balogh Lajost és a vele élő Potocsár Évát s ennek tizenkétéves leányát megkínózták egy gabonalopási vizsgálati ügyében.

Tehát a feljelentést maga az ügyvéd tette meg, e szerint Balogh Mihálynéknak be se kellett jönniök feljelentés végett Pécsre s így nem is foghatták el az uton s vihették vissza erőszakkal a csendőrök. Azután a P. N.-t alaposan felültette a »fiatal házaspár«, mert Potocsár Éva nem felesége Balogh Lajosnak s már van neki az igazi urától két nem éppen »kicsiny« gyermeke, a tizenkétéves Nevegyál Anna és a tízéves Nevegyál József. S nem is három csendőr volt az őrsvezetővel, hanem csak kettő, mint a feljelentésből is kitűnik.

E feljelentés alapján Farkas Károly főhadnagy — ki a csendőrségi szemlén levő szárnyparancsnokot helyettesítette — azonnal felterjesztést tett a székesfehérvári kerületi parancsnoksághoz, kérve az ügy kivizsgálására Duschel Károly főhadnagy, dombovári szakasparancsnokot kiküldeni, jelentvén egyszersmind, hogy a szárnyparancsnokság részéről Baumholcer Dávid csendőrőrmestert kiküldötte a rögtöni ellenőrzés megejtése végett.

Baumholcer Dávid őrmester ki is utazott a helyszínére, de az ellenőrzés alkalmával a vádat már ő is alaptalanoknak találta. Ez június 9-én volt, tehát ez már megcáfolja azt az állítást, hogy hat napig fogva tartották s ápolták volna a véresre vert embereket a csendőrök.

A kerületi parancsnokság a felterjesztésre elrendelvé a vizsgálatot, Duschel Károly főhadnagy a helyszínére utazott és ott kihallgatta mindenekelőtt Bernáth Vince kisbíró és Már András éjjeli őrt, kikre a feljelentés hivatkozott. A hivatkozott tanúk azonban azt vallották, hogy a csendőrök egy ujjal se bántották a feljelentőket. Ugyanezt vallották Bernáth Ferenc községi bíró, Bence Ferenc éjjeli őr, Krausz József és Klein József, kik a kihallgatáson jelenvoltak s kik teljesen alaptalanoknak mondták a vádat.

A mi Nevegyál Anna megkínzását illeti, arra vonatkozólag maga az orvos, Davidovics Sándor dr. szentlőrinci gyakorló orvos, kinyilatkoztatta, hogy a leány nála nem emelt panaszt és látteleletet sem kért s ő nem is adott neki.

Vagyis az az egyszerű eset forog itt is fenn, mint számos esetben, hogy a tettesek csak azért eszelték ki a megkínzás rémes históriáját, hogy a bíróság előtt erre hivatkozva visszavonhassák a lopást beismerő vallomásukat. A mi pedig a másik két gyerek megkínzásáról és az öreg Baloghnén elkövetett állítólagos bántalmazásokat illeti, melyeket a jelzett cikk szintén remek fantáziával kiszínezve ír meg, a feljelentés egy árva szót se szól ezekről. S ha ily állítólagos kegyetlenségek követték volna el az illetőkkel, miért vártak azok július 7-től július 31-ig s csak ekkor hozták a dolgot nyilvánosságra?!

Talán azért, mert azt hitték, hogy az őrsvezetőt bünteteskép helyezték át időközben Baksáról Bakócára s ezzel az ügyük elalszik, mint a cikk vélekedik!?

Ez is téves adat, mert Ódor Gyula áthelyezése jóval július 7-dike előtt vélemezett már, a ki megházasodott s mivel nős csendőrnek a baksai laktanyában nincs megfelelő lakás, azért lett áthelyezve Bakócára.

Ódor Gyula éppen tegnap tartotta lakodalmát, mikor ellene a jelzett cikk napvilágot látott. Ő különben Szabolcsbányán volt előbb őrsvezető és Vaniss Sándor, a pécsi járás főszolgabírája, lapunk tudósítója előtt tegnap úgy nyilatkozott róla, hogy *humánus és tapin-*

tatos ember volt, kinek áthelyezését annak idején igazán sajnálta.

Mindezek alapján július 30-án a szárnyparancsnokság felterjesztette a vizsgálat eredményét a kerületi parancsnoksághoz, azzal, hogy az emelt vádak beigazolást nem nyertek.

És rá három napra napvilágot látott a jelzett cikk, mely a fentebbiekből kitetszőleg lényesen igazolja, hogy hogyan csinálják néhol a szenzációkat?! A csendőrség hivatalos tekintélyének megvédése nem tartozik reánk, megvédi azt a szigoruan végrehajtott vizsgálat által konstatált s a vádak alaptalanságát igazoló eredmény mindig; mi csak a félrevezetett közvélemény érdekében jártunk utána az ügynek és irtuk meg — sine ira et studio — a való tényállást. Mit ér ha agyba-főbe dicsérjük a csendőrséget s aztán így pellengére állítjuk alaptalan vádak folytán, most, mikor ugyanis a legnehezebb sorsa van ez intézménynek az összes közigazgatási intézmények között. És mikép lehet ezt a mocsai esettel egybefüggésbe hozni, hol szolgabíró és főispán a bűnös, a mi pedig a mameluk lapok által dicsőített Bánffy-rendszer következménye. A liberális Széll-kormány bizonyára nem azért liberális, hogy a »liberális« lapok — ha főispánt és szolgabírókat nem üthetnek — egyszerű csendőrőrsvezetőknél töltsék ki »liberalizmus«-tól dagadó keblük dühét!

Végül jelezzük azt is, hogy Bogyay Vince százados, pécsi szárnyparancsnok, még tegnap délelőtt beküldte az alaptalan közleményt tartalmazó lapszámot a székesfehérvári kerületi parancsnokságnak az ügyre vonatkozó összes vizsgálati iratokkal együtt, kérve, hogy eszközje ki a parancsnokság a honvédelmi miniszteriumtól, hogy a sajtópört az alaptalan közlemény miatt megindíthassák.

Hirek.

Pécs, 1899. augusztus 2.

Én, a — költő.

Megirom maguknak t. szerkesztő ur, hogy mikép lett belőlem költő. — Most várják ugy-e, hogy valami Tyrtaeus üti fel babér koszoruzott homlokát... Pedig nem. Majd ide írom, hogyan történt.

Hát úgy volt, hogy az én kedves anyósom is elment Segesvárra a Petőfi-ünnepet megnézni. Valami dicsvágy, valami különös mánia szállhatta meg, látva a sok ezer ember hódolatát a nagy költő szobra előtt, mert amikor haza érkezett azzal állott elő, hogy nekem is költőnek kell lennem, oly nagy költőnek, mint vala Petőfi Sándor! És halálom után épugy mint Petőfi, anyja oldaláról, én is kedves anyósom oldaláról tekinthetek le az égből az ötven év múlva ünneplő tömegre, mondván:

»Dicső neve költő vődnek anyósom, örökké élni fog!«

— Mert nem türhetem, mondá, hogy egy rang, hirnév nélküli ember két szóból álló puszta nevét véssék arra a sirkőre, melyet majd halálom után a fölöttem domboruló sirhalomra fognak állítani.

Mindezt az anyósom oly magasan szárnyaló hangsúlyozással mondotta el, mintha Jókai Apotheozisát szavalta volna.

De az ördögbe is, már a sirkővemről beszél? Gondoltam magamban. Fura ötlete támadt. Ilyennel talán még egy anyós sem lepte meg a vejét.

Én és költő!

Félnapig gondolkodtam, hogy mitévő legyenek. Ha nem akarok költő lenni, akkor vége a tekintélyemnek az anyósom, sőt a feleségem előtt is.

Határoztam. Tegnap ebédkor, amikor már az utolsó nokedlit is lenyeltem, fölkeltem az asztaltól és költőies pozícióba vágva magam, oda álltam kedves anyósom elé. Ün-

nepélyes hangon kezdtem meg a következő — anyósomat megható — beszédet:

»Kedves mama! . . . Szeretett kedves mama! . . . Legyen szent a te akaratod, én költő leszek. Jókai, Vörösmarty, Petőfi stb. mind kismiskák lesznek hozzám képest.

Nagyot nyeltem s folytattam:

De miként a Tettye forrás nem lehet meg apadás nélkül, úgy ellenkezőleg az én zsebem sem lehet mindig ily apadt. A költőnek tanulni, próbálni, hegyet, völgyet, erdőt, mezőt, csárdát kell bejárni, hogy tudjon mindenről dalolni; ehhez pénz kell. (Ezt kimondani egy anyós előtt, ehhez meg kurázsi kell.) Bocsásson a kedves mama rendelkezésemre egy néhány öreg bankót és én megszerzem a dicsőséget, hirnevet, babérokat.

Végeztem. Az anyósom sirt a meghatótságtól, a feleségem meg a nyakamba akaszkodott és úgy csókolott össze-vissza örömeiben.

Félóra mulva egy ötvenes nyomta a zsebemet, melylyel én »elbucszva a szülői háztól«, utnak indultam kelet felé.

Amint a Littke-kaszárnyához értem, valami jó cigánypecsenye illat csapta meg a szaglómát. Éppen vásár volt. Itt megállok; gondoltam, ez lesz az első stáció.

Beültem egy lacikonyhába ivogatni, hogy megszerzzem a költészet ihletét. Valami »melankolikus« sutyorgás hallatszott a levegőben.

Megkezdtem a költészetet. Felváltottam az ötvenest. Valami csomóshaju cigánybanda nyikorgott a sátor egy félreeső zugában. Előhívtam őket és elhuzattam velük: »szülőföldem szép határa, meglátlak-e valahára« című dalt. Olyan szépen huzzák, olyan szívhez szólóan . . .

Kezdtém hangulatba jönni. A hajamat felborzoltam, a fejemet lehajtottam és gyakorta ittam. Ittam: aztán még megint ittam s utoljára annyit ittam, hogy a primást Rác Gusztinak néztem és megöleltem.

Jöttek aztán kollegák, t. i. a pióca kompánia és úgy bele jöttem a költészetbe, hogy éjfélfele már egy garasom sem volt. A lacikonyhát kiürítették, a kollegák elszéledtek. Én ott álltam a vásár-tér kellő közepén, mindenkitől elfeledve, a zsebem meg kiürítve. »Egy gondolat bántott« engem is. Elnyújtózkodtam a puha fűvön (valami nagyon is puha volt . . .) és elaludtam.

Álmodtam, akár csak Jákob. Álomban úgy láttam, mintha a vásártér közepén díszelő félrehely liba lábán forgó tündérpalota lett volna, melynek tetejéről egy létra emelkedett fel a menyországba. A létra tetején ült az én kedves anyósom, egy babérkoszorúval integetett felém, melyre én jóízűen felkacagtam . . .

Egyszerre csak hupp! — valaki hátba vágott. Nagy ijedve felugrottam s képzeljék csak, ki volt előttem. Az anyósom, meg a feleségem. Az anyósom kezében egy porolópálca, a feleségemnél meg egy lámpa volt.

Valaki besugta nekik a tanyámat és eljöttek fölkeresni. Hogy azután mi történt?

Ne legyenek kérem arra kíváncsiak.

Plagizátor.

Napirend 1899. augusztus 3-án.

Naptár: csütörtök, aug. 3. — Róm. kath.: Eleazár. — Prot.: Eleazár. — Görög-kel.: (jul. 22.) Magdolna. — Zsidó: Ab 27. — Nap két 4 óra 42 perckor; nyugszik 7 óra 29 perckor. — Hold két 1 óra 57 perckor éjjel; nyugszik 6 óra 3 perckor délután.

Időjárás. Kilátás a központi meteorologiai intézet jelzése szerint: derült, száraz, meleg idő várható.

Katonai felülvizsgálat a vármegyeházán d. e. 8 órakor.

Térzene az Erzsébet királyné sétatéren este 6-tól 7 óráig.

— (Térzene.) A cs. és kir. 44-ik gyalogezred zenekara holnap (csütörtökön) délután 6-tól 7 óráig térzenét tart az Erzsébetkirályné sétatéren. A térzene műsora a követ-

kező: 1. »Magyar induló«, Ischpoldtól. — 2. Nyitány a »Semiramis« operából, Rossinitől. — 3. »A torreador és az andaluziai nő«, Rubinstein »Álarcos bál«-jából. — 4. Mariekeringő, az »Utazás Bécs körül« című balletből, Bajjertől. — 5. »Retraite«, hangfestés, Kéler Bélától. — 6. Egyveleg Zeller »Madarász« című operetteje. Ez lesz a 44-esek utolsó térszenéje Pécsen, mert hétfőn elmennek nagygyakorlatra s ezek után az ezred Budapestre megy, honnan az 52-ösök jönnek helyettük Pécsre.

— (Mozgalom a házbérkrajcár ellen.) A pécsi kereskedők és iparosok tegnap este igen népes értekezletet tartottak a Vigadóban a házbérkrajcár ellen. Az értekezleten körülbelül 500–600-an jelentek meg jobbra iparosok és munkások, kik leginkább szenvednek ez új adó nem túlterhes súlya alatt. S minél több értekezletet tartanak, s minél elkeseredettebb harcot vívnak a házbérkrajcár ellen, annál inkább kiviláglik tarthatlan volta annak, hogy a tisztviselők fizetés javításának kérdését a házbérkrajcár behozatalával oldják meg. Terhes ez, mint ezt már nem egyszer hangoztattuk, mindenkire egyaránt, de kétségbeejtő a szegény munkásnépre. Vannak munkások, kiknek biztos kenyerük van, harminc forintot is megkeresnek talán egy hónapban, nők ugyan, de nem családosok, s így egy egyszerű 50 frtos lakásban huzódnak meg. Ezek helyzete még tűrhető. De vannak munkások és ez a nagyobbik rész, kiknek nincs állandóan munkájuk, hetenként öt forintnál többet nem keresnek, meg nők és családosok s így nekik is 50–60 forint évi bérral terhelt lakásban kell lakniok, mely lakbér arányában természetesen kiróják a »házbérkrajcárt« úgy hogy a szerencsétlen sanyargatott ember csupán házbér és házbérkrajcárra keres, élelmére mi sem marad, s csak ezért izzadja naponként véres verejtékét. Ez volt a legszembetűnőbb, legeklátásabb példa a házbérkrajcár behozatalának tarthatlan voltáról, mely tegnap este a Vigadóban — nem ugyan az emelvényről, hanem a jelenvoltak köréből felhangzott. A tegnap esti értekezletet az egybehívó Nagy Sándor részvénynyomdai igazgató nyitotta meg, ki megnyitó beszédében kijelentette, hogy méltányosnak, sőt szükségesnek tartja a tisztviselők fizetésének javítását, teljességgel hozzájárul ez eszme megvalósításához, sőt a közügy érdekében elkerülhetetlennek tartja a fizetés javítást, tiltakozik azonban az ellen, hogy a tisztviselők fizetés javítása az amugy is túlterhelt közönség újabb megterhelése által nyerjen megoldást. Ajánlja ismételtén, hogy úgy a kereskedők, iparosok, mint a munkások foglaljanak állást a házbérkrajcár ellen, vegyenek igénybe minden kínálkozó s törvényes alkalmat arra, hogy a város közönségét ez újabb tehertől megkíméljék. Beszédét a jelen voltak szaporán megélték. Ezután a szónok Záray Károly dr. iparkamarai titkárnak adta át a szót. Záray Károly dr. lényegében ugyanazt mondja, mit Nagy Sándor mondott, ő azonban miután Pécs városának pénzügyi viszonyai igen silányak nem zárkózik el teljesen azon elől, hogy a tisztviselők fizetés javítása a házbérkrajcár kirovásával nyerjen megoldást, leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy a házbérkrajcár 5%-ban állapíttassék meg. Kisebb példaul 1–2%-os házbérkrajcár kirovása ellen sem ő, sem más nem tiltakoznék, mert hogy a tisztviselők fizetésjavítása mennyire vált már szükségessé, ezt mindenki tudja. Miután egyelőre nincs más törvényes eszköz, melylyel a házbérkrajcár behajtása ellen tiltakozni lehetne, indítványozza, hogy nyujtsion be az értekezlet egy kérvényt a városi tanácshoz. A kérvény tartalma az lenne, hogy miután a házbérkrajcár annak idején a tisztviselők fizetésének javítására szavaztatott meg, a fizetésjavítást azonban a belügyminiszter eddig még jóvá nem

hagyta, tehát szüntesse be a város a további lépéseket, ne erőszakolja eme adó behajtását mindaddig, míg a belügyminiszter a tisztviselők fizetésjavítását jóvá nem hagyja. Záray beszédét nem a legjobban fogadták a jelenvoltak, mert ők természetesen semmi nemű házbérkrajcárt fizetni nem akarnak, a megteendő törvényes lépésekhez, illetve a kérvény benyújtásához azonban hozzájárult az értekezlet. Záray Károly dr. után a munkások nevében Szabó József beszélt. Tárgyilagosan, határozottan beszélt. Tartózkodva minden izgató kijelentéstől, úgy sértő kifejezéstől, éles színekkel festette azt a helyzetet, melybe a házbérkrajcár behajtása a munkásnépet sodorja teljesen külön álló dolognak tekinti a tisztviselők fizetésjavítását a városnak ama tényétől, hogy egyik polgárán (tisztviselőn) megnyuzza a másikat (a munkást). Társai nevében kijelenti, hogy sem egy sem két százalékos pótdót, nem fogadnak el s a házbérkrajcár intézményének teljes eltörlését kívánják. Többen is beszéltek még, de a hatóság kiküldötte ezt elnevezte, miután több szónok nem volt bejelentve, sőt Szabó József is bejelentés nélkül beszélt. Az értekezlet elhatározta végül, hogy elfogadják Nagy Sándor és Záray Károly dr. indítványát, a buzatéren tervezett népgyűlést nem tartják meg. A pécsi szocialdemokrata párt azonban vasárnap értekezletet tart ez ügyben saját helyiségében. Miután Nagy Sándor egybehívó feloszlatta az értekezletet, a jelenvoltak a legnagyobb csendben hagyták el a Vigadó termét. Tüntetés vagy rendzavarás nem történt.

— (Megtébolyodott gazda.) Átán a napokban Szedery József odavaló gazdálkodó éjnek idején kiugrott az ágyból, gyufát gyújtott s kiszaladt az udvarra, a hol a kútba akarta magát vetni. Felesége és fia azonban utána szaladtak s még elég jókor érkeztek, hogy a gazdát végzetes szándékának elkövetésében megakadályozzák. Mikor megfogták Szederyt, az minden áron ki akarta magát fia karjaiból szabadítani s egyre azt kiáltozta, hogy:

— Hagyjatok meghalni!

A szerencsétlen embert — kiről kisült, hogy hirtelen megtébolyodott — csak nehezen lehetett megfékezni. Egyelőre lakásán őrzik, míg a hatóság megteszi a szükséges intézkedéseket az elmebeteg embernek tébolydába szállítása iránt.

— (Petőfi-ünnepek.) Még egyre érkeznek hozzánk a Petőfi ünnepekről szóló tudósítások. Így Balatonfüreden a nagy költő emlékének a közönség a nyári szinkörben áldozott, hol Somogyi Károly társulata rendezett ünnepi előadást. Beöthy-Rákosi Aranylakodalmanak egyik felvonását, a »Piskii hid« címűt adták elő, utána Angyal Ilka szavalta el erős drámai hatással Jókai gyönyörű Apoteozisát. Végül Rudnyánszky Gyula alkalmi költeménye került színre, melynek verseit Szarvasi Sándor (Petőfi személyesítője) szavalta. — A tolnamegyei Zombán az ünnep első része a katolikus templomban folyt le, a melyen megjelent a környék egész intelligenciája. Az ünnepi istentisztelet után Razgha Lajos plébános beszédben méltatta a nagy költőt s annyira magával ragadta a közönséget, hogy beszédének végét az összes jelenlévők állva hallgatták végig. A délután folyamán a Pejacsevich-féle parkban sikerült népünnepet rendeztek a helybeli tűzoltózenekar közreműködésével. Beszédet tartott Fahn László gazdaszt, míg Horváth Katalin Endrődy Sándor alkalmi ódáját szavalta el. Ekkor dr. Hacker

Ignác lépett az elnöki emelvényre s német nyelven kezdte meg beszédét — a jelenlévő német nyelvű közönség kérésére, azonban — mivel mint mondták, ők is értenek magyarul, sőt magyarnak tartják magukat — a hallgatóság dörgő éljenzése közben magyarul fejezte be. Végül még a himnuszt énekelte el a daloskör. A tolnamegyei *Kölesden* szintén volt ünnep, hol *Kálmán* Dezső ev. ref. lelkész mondott emlékbeszédet. Ifj. *Lágler* Sándor és *Darvay* Miklós szavaltak. Ugyanez alkalommal leplezték le a kaszinóban Petőfi arcképét. *Pakson* a kath. olvasóköriben vasárnap szintén rendeztek Petőfi-ünnepet. Az ünnepély műsora a lánglelkű költő verseinek szavalásából, énekből és *Ozsváth* János tanár alkalmi felolvasásából állott. — *Tátra-Lomnic* fürdőhelyen is volt Petőfi-ünnepély. Az ünnepélyt *Vörös* Gyula pécsi zenekara kezdte meg a »Himnusz«-szal, melyet a közönség tapsviharral jutalmazott. Ezután *Németh* N. szavalt a diszmagyarban a »Talpramagyar«-t s *Pálffy* grófnő olasz és francia Petőfi-dalokat énekelte, *Kenedics* Gyula, a budapesti népszínház tenoristája pedig népdalokat szintén Petőfitől. A műsort *Vörös* Gyulának zenekara zárta be a »Hazádnak rendületlenül« eljátszásával, mit a közönség állva hallgatott végig. Azután a zenekar talpalávaló muzsikája mellett reggelig tartó tánc következett.

— **(Iskolai játszótér Pécsen.)** A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete folytán minden középiskolával bíró városban a középiskolai tanulók részére játszótérrel kell alkotni. Pécsen is játszótér számára megfelelő terület kijelölése végett folyó hó 10-én (csütörtökön) délelőtt 9 órakor értekezlet lesz a polgármester helyiségében, melyre ma hivta meg *Majorossy* Imre polgármester a törvényhatósági bizottság tagjait.

— **(Harcászati lögyakorlatok.)** A 44-ik gyalogezred legénysége ma este érkezik vissza Hosszúhetényből az ott tartott harcászati lögyakorlatról. Ez alkalomból az ezred tisztikara a »Mátyás király«-ban vacsorát rendez, melyen a 44-ik gyalogezred zenekara hangversenyt ad. Az 52-ik gyalogezred 3-ik zászlóalja holnap (csütörtökön) szintén Hosszúhetényben tart harcászati lögyakorlatot, hová holnap hajnalban indulnak.

— **(Névmagyarosítás.)** *Blum* Ignác, látrányi illetőségű pécsi lakos, valamint kiskoru Antal fia vezetéknevének Balogra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedett.

— **(Új térképek.)** A m. kir. pénzügyminiszterrel együttesen a belügyminiszter körlevelet intézett a hatóságokhoz, mely szerint értesíti azokat, hogy új hézagpótló és eddig még nem létezett térképek vannak készülőben, melyek az egyes megyéket önállóan tüntetik fel, továbbá a legújabb kataszteri felméréseket, vasutakat és közutakat, statisztikai adatokat. Ezenkívül minden város, község, falu lakosainak száma, hely és vízrajzi viszonyai, talajminősége, termőképessége stb. ki lesz tüntetve az új térképeken, melyek 1 : 144000 mérték szerint készültek. A belügyminiszter egyben felhívja körlevelében a hatóságokat, hogy f. hó 15-éig jelentsék be, hogy az új térképekből hány darabra lesz szükségük, hogy a térképek a szükséghez képest s ne fölös számban nyomtattassanak.

— **(Tolvaj cselédleányok.)** Nincsen talán az a nap, hogy ne érkezzenek panaszok

hűtlen cselédek ellen, kik már úglátszik sport-szerűen űzik a házi tolvajlást. Ma délelőtt is két ember panaszkodott a rendőrségnél, hogy a cselédje meglopta. Az egyik Puskás János Makár-utcai lakos, kinek cselédje, Gyenes Mária ellopta gazdájának ezüst óráját és egy fekete kabátját, a másik panaszos Hubert Mihály siklósi-országi lakos, kinek cselédje, Wagner Julia gazdájának nadrágja zsebéből ruhatisztítás közben kilopta hat forinttal terhelt pénztárcáját, aztán megszökött. Mindkét cselédet most nyomozzák.

— **(Napszurást kapott.)** A már huzamosabb idő óta tartó nagy melegnek már ismét van egy áldozata. Tegnap délelőtt történt Pellérdén, hogy Kronegh József arató munkás elszedült és összerogyott; napszurást kapott. Az aratót eszméletlen állapotban kocsin behozták a pécsi közpórházba, ahol azonnal gyógykezelés alá vették s így remélhető, hogy Kronegh mihamarább felgyógyul.

— **(A szobaleány regénye.)** Egy berlini kereskedőnél már évek óta szolgált, mint szobaleány egy föltűnően szép rajnamenti leány. Ugyanabban a házban egy fiatal technikus is lakott, jómódu szülők gyermeke, a ki beleszeretett a szép H. Mártába. A fiatalember, ki hazulról tisztességes havi járulékot húzott, feleségül akarta venni a leányt, de előbb valami intézetbe szeretne volna adni, hogy hiányos műveltségét kiköszörültesse. Őszintén elmondotta szüleinek vágyakozását és terve keresztülviteléhez pénzbeli segédelmet kért tőlük. Ezek azonban mitsem akartak tudni a dolog felől s erősen követelték a fiutól, hogy szakítson a társadalmi állásához nem méltó »ismeretséggel«. Mikor aztán a fiuból technikus lett, minden kérés, fenyegetés ellenére ragaszkodott szándékához. Elvontak tőle minden anyagi támogatást, hogy az teljesen önmagára volt utalva. Ez azonban nem törte meg szerelmét, sőt időközben eljegyezte a leányt, a ki ezalatt egy előkelőbb üzletbe került elárúsítónőnek s minden keresményét arra áldozta, hogy vőlegénye befejezze tanulmányait. Nemrégiben megesküdött a sokat hányódott szerelmespár s a most már végzett mérnök jó állást kapott egy vasutépítésnél s immár meghálálhatja hűségese hitvese áldozatkésztségét.

— **(A gyermekvédő kongresszus.)** A nemzetközi gyermekvédő kongresszus 1899. szeptember hó 13—17. napjain tartatik meg Budapesten a nemzeti múzeum és országház termeiben. A megnyitó ülésre József főherceg védnök, több miniszter és számos előkelőség megígérte a megjelenést. A tagdíjakat eddig lefizetett egyének összes száma 454, köztük 62 külföldi, az utóbbiak között legtöbben vannak Francia és Olaszországból, de képviselve van Európa minden nagyobb állama, azonkívül az amerikai Egyesült-Államok is. Párisban, Firenzében és Berlinben külön bizottságok működnek. A szakosztályok munkálataikkal nagyjában elkészültek, a bejelentett előadások száma 55, különösen az orvosi szakosztályban sok hírneves külföldi tudós jelentkezett előadóul. A kongresszus alkalmából szétosztás végett sok becses irodalmi mű jelenik meg, köztük a bizottság kiadásában mintegy 40 nevezetesebb magyar gyermekvédő intézet monografiája magyar és francia nyelven, az igazságügyminiszter kiadásában a javító intézetek terjedelmes ismertetése, Budapest főváros jelentése árvaházairól, Tuszkaik Ódön kiadásában a gyermekpórházak s más hasonló közegészségügyiintézetek részletes leírása s mintegy 15 apróbb ismertető füzet. A

bizottságnak közel 100 árvaház és jótékony egyesület küldött be nyomtatott, vagy írott ismertető leírást s a miniszteriumok kérésére eddig külföldről igen terjedelmes csomag érkezett a gyermekvédelem ügyére vonatkozólag, melyeket a bizottság a kongresszus után az orsz. paedagogiai múzeumnak enged át. A kiállításon — mely a városligeti iparszarnokban lesz — 150 kiállító van, köztük 38 külföldi, feltűnő érdekes tárgyakal. A felállítás munkája már megkezdődött. A bizottság gondoskodott a kongresszus alatt megjelenő napilapról, napibiztosokról, gyorsírókról, jelvényekről s egyes kedvezményekről. A tagok számára 12-én estély a Royal szállodában ismerkedő este lesz s 17-én délután a kereskedelmi miniszterium, továbbá a tengeri és folyamhajózási társulat támogatásával külön kirándulás lesz Vácra a siketnémák intézetébe. Zebegénybe és a szünidei gyermektelepre, Visegrádra s onnan külön hajóval Budapestre, mely kiránduláson a tagok összesen 50 krért vehetnek részt. A kongresszus tagdíja 5 forint, mely összeg Szabó József pénztárnoknál (IV. Lónyay-utca 9.) fizetendő le, a többi részletekre nézve az iroda (Józsefkörút 43.) ad felvilágosításokat.

— **(Kávéház-restaurálás.)** A Bedő-kávéház rendes látogatói egy kis veszteséget kénytelenek elszenvedni és pedig azon okból, mert a helyiséget a tulajdonosok mintegy 4—5 hétig zárva tartják, hogy a nagyméretű újalakítás akadály nélkül megtörténhessen. Alaposan megváltoztatnak benne mindent s azt úgyszólván nem restaurálják, hanem újalakítják. Ehhez pedig idő kell. A törzsvendég azonban vigaszt abban leli, hogy rövid néhány hét múlva megifjodva találja őstanyáját, az immár 32 év óta fennálló Bedő-kávéházat. A törzsvendég könnyen kárpótolhatja magát, ha a szemben lévő díszes »Pannonia«-kertben keres üdülést, mert hisz az is Bedők tulajdona, a hol ugyancsak abban a figyelmes kiszolgálásban részesül, mely mindig főelvök volt a tulajdonosoknak. Felhívjuk a szives olvasó figyelmét mai számunk nyílterére.

— **(Az új ötkoronás ezüstpénz.)** Az új koronás bankjegyekkel egyidejűleg hozták forgalomba az új ezüst ötkoronásokat. Ezek is a forintokhoz hasonló finomságúak, de valamivel nagyobbak lesznek, mint a forintok; az ötfrankos nagyságát ellenben nem érik el. Egy kilogramm ezüstpénzből 41²/₃ darab ilyen, egyenkint 24 gramm súlyu ötkoronást fognak verni. Az ötkoronás 21.6 gramm szinezüstöt fog tartalmazni, míg öt darab egykoronás összesen csak 20.875 gramm szinezüstöt tartalmaz. Tehát egy ötkoronásban 0.715 grammal több a szinezüst, mint öt egykoronásban; szóval az ötkoronás érem minden koronájának külön-külön mintegy 3.48 fillérrel nagyobb lesz a belértéke, mint a mekkora az egykoronás belértéke. Magánforgalomban mindenki köteles 250 korona összegéig elfogadni az ötkoronásokat. Egyelőre 64 millió forint értékben hozzák forgalomba ez új váltópénzt, még pedig esik ebből az összegből 19.2 millió Magyarországra és 44.8 millió Ausztriára.

— **(Puskaporos szivarkák.)** Az utóbbi időben gyakrabban megtörtént, hogy a fiumei dohánygyárból kikerült szivarokban puska- port találtak, amely fellobbanva, nem egyszer csaknem komoly veszedelmet okozott. Annak idején vizsgálatot is indítottak, amely azonban a tettest nem nyomozhatta ki, de annyi eredménye lett mégis, hogy ilyenfajta szivar nem került többé forgalomba. Most

meg a cigarettázók között fordult elő több esetben, hogy a »hercegovinai« cigarettában volt puskapor. Két-három szippantás után a puskapor felrobban, az illető — természetesen ijedten dobja el a szivarkát és szerencse, ha nagyobb baja nem történik. A vizsgálatot valószínűleg újra megindítják s talán ezuttal megtalálják a tréfás munkást, ki puskaporról akarja a közönséget a dohányzásról leszoktatni.

— **(Gazdasági tudósító.)** A földmívelésügyi m. kir. miniszter Szikossy Aladár szigetvári lakost, Somogy vármegye szigetvári járására nézve, a gazdasági tudósítói tiszttel megbizta.

— **(Becsületes megtalálók.)** Ritkák ezek, mint a fehér hollók, különösen, ha talált pénzről van szó és ime ma mégis két becsületes megtalálót énekelhet meg a nap hireinek krónikása. S hozzá mindakettő szegény gyerek, az egyik cipészinás, a másik pincér. Az első egy pénzestárcát talált nagyobb összeggel, a másik egy kis kézi táskát, melyben szintén pénz volt. És mindketten bevitték a talált pénzt a rendőrségre, hol igazolt tulajdonosaik átvehetik.

— **(Királynék kedvtelése.)** Egy francia ujság ráért érdeklődni aziránt, hogy a királynék milyen passziókkal ütik agyon szabad perceiket. A portugáliai királyné orvostudományal foglalkozik. Gyógyítja, operálja a maga külön betegeit, mint bármely orvos. Natália szerb királyné filozófus üres óráiban. Legutóbb megjelent aforizma gyűjteményének nagy sikere volt. Az angol királyné ujságírással mulat; van egy kis lapja, a Court Circular, a melyet ő maga szerkeszt és korigál. Az érdekes kis ujság csak az udvarhoz tartozó legbenfentesebb embereknek jár. Leánya Beatrix hercegnő legyezőket fest s az ekkép értékesé tett műtárgyakat — eladja. Végül Carmen Sylváról mindenki tudja, hogy írónő. Talán ő az egyetlen mind az említettek között, a ki komolyan veszi passzióját.

— **(Vasuti pénztárkezelők.)** A m. kir. államvasutak igazgatósága közli a következő figyelmeztetést: »A magyar királyi államvasutak vonalain rendszeresített pénztárkezelői állásokra régebbi folyamodások folytán a már előjegyzett, vizsgázott jelöltek száma oly nagy, hogy ezen állások aránylag csekély számánál fogva a beállható szükséglet évekre fedezve van. Minthogy ennek dacára ugy a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez, mint az állami vasutak igazgatóságához folyamodások folyton nagy számmal érkeznek, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter elrendelte, hogy mindaddig, míg a már előjegyzésben levő jelöltek elhelyezést nem nyernek, a kezelői állásokra való további kiképzés beszünttetésük s a beérkező folyamodványok minden érdemes tárgyalás nélkül a folyamodóknak egyszerűen visszaadassanak; ha pedig a már előjegyzett jelöltek elhelyezve lesznek, a további üresedések nyilvános pályázat útján töltessenek be.« Ily körülmények közt bizonyára az illetők érdekében is áll, hogy az előre látható céltalan kérvényezés költségétől és fáradtságától magukat megkímélik.

— **(Tizenhárom.)** Természetesen Amerikában, New-Yorkban volt a tizenhárom bankett. A Tizenháromasok Klubja rendezte július 13-án. A banketten 13 asztal volt 13—13 terítéssel, 13 gyertyatartó, mindegyikben 13

gyertya. Minden asztalkendőbe egy ravatal volt himezve. Az evés-ivás 8 óra 13 perckor kezdődött s 13 fogásból állott. — Ezek a tizenháromasok jókedvű fiúk. Rájuk gondolva eszébe jut az embernek az a régi átok, hogy »Legyen neked tizenhárom házad, mindenikben tizenhárom szoba, mindenik szobában tizenhárom ágy és mindenik ágyban fekdjél te tizenhárom évig betegem...«

— **(A nyaralás gyönyörei.)** A kinek az a szerencse jut osztályrészül, hogy nyári lakása a város közelében van, az sohse dicsérje a napot nyugta előtt. Mert még napnyugta után is kaphat vendéget a városból. Ugyanily okért ne dicsérje a reggelt a delet a délután és az éjt a reggel előtt. Ha az ember azt akarja látni, hogy mennyi ismerőse és barátja van, lakjék ilyen nyári lakásban. A ki az ellenpróbáról akar meggyőződni, az költözzék vissza a városba és hetekig nem látja barátait. Ha az embernek nyári lakása van, gondoskodjék jó időről, mert a rossz időjárást rossz néven veszik a nyaralótól, bár az nem akadály a látogatásoknak. Ha a nyaraló éjszakára is magánál akarja tartani barátait, gondoskodjék vendégszobáról. Ha ez nem volna, a vacsoránál tíz perckint beszédközben emlékeztesse vendégeit arra, hogy mikor megy az utolsó előtti omnibusz, hajó, vonat. Jó, ha az idő meghatározásában a saját javára tíz percet téved. Ha a gyümölcs megért már a kertben, állítsa az ellenkezőt és meséljen rémhistóriákat olyan kolera-esetről, amelyet az éretlen gyümölcs evése okozott. Ha letaposott pázsitszőnyeg, vagy összetiport virágok után vágyódik, kérje a vendégeket, hogy jövőre hozzák el gyermekeiket. Azok el is hozzák. Igyekezzen minden nyaraló a vendégeit olyan jól kielégíteni, hogy azok elfeledjék a várost és kijelentsék, hogy egy jó vendéglőben se kapnának külön kiszolgálást. Ha nem törekszik erre, akkor a vendégek rossz ellátásról panaszkodnak és jövőre csak azért jönnek, hogy lássák, nem javult-e az meg. Ha véletlenül elsózta a szakácsné az ételt, vagy elégette a húst, mondjuk a vendégeknek, hogy a szobalányunk nem szereti a borralalót. A vendégek távozásuk alkalmával nem is adnak borralalót. Távozásuk után a nyaraló a vendégek nevében egy forintot ad a szobalálynak. De adhat egy koronát is.

— **(A grófné türkize.)** Sajátságos módon állt boszut hűtlen férjén és kedvesén egy amerikai milliomosnő, ki gazdagságával egy kopott francia grófi koronát aranyozott meg. A grófné, akiről megszokta már a társaság azt, hogy férje nélkül jelenik meg a szalonokban, legutóbb M. márké estélyén is egyedül lépett be a terembe, pompás öltözékben, mely általános feltűnést keltett. De még nagyobb feltűnést keltett, hogy a grófné csak egyetlen ékszert tett föl: nyakán egy számos briliánszal körülvett rendkívüli nagyságu türkiz pompázott. A grófné férje már előbb megérkezett és mint rendesen, a szépségéről és hangjáról egyaránt híres R. Katia orosz énekesnő társaságában volt. A gróf megpillantotta nejét és azonnal elébe sietett, de hirtelen megállt és tekintetét a kék ékkőre függesztette. A grófné, aki nagyon jókedvű volt, tréfás megjegyzést tett, amikor férjével kezét fogott. A gróf pár perccel később ismét a szőke énekesnővel beszélgetett, látható izgatottsággal, míg az énekesnő nem volt képes levertségét és zavarát elpalástolni. Az énekesnő azután, elég vigyázatlanul, közeledett a grófnéhoz, hogy az ékszert jobban megnézze, de a grófné csak erre az alkalomra várt, gyorsan a szinpadi csillag felé fordult és ékes han-

gon, mely az összes jelenlevők figyelmét feléje fordította, mondá:

— Nem csalódik asszonyom. Ez ékszer itt a nyakamon csakugyan az, melyet férjem kivett az ékszerdobozomból és önnek ajándékozott.

Az énekesnő halásápadt lett, de a grófné még hangosabban folytatta:

— Ön az ékszert Péterváron 10.000 rubelért eladta, én pedig 25.000 frankért visszavásároltam. Az ékszer tehát megint az enyém. Kérem, ne alkalmatlankodjék tovább.

Halk köhécselés, suttogás futott végig a termen és az énekesnő elájult. A grófné pedig diadaléretében fölemelt fővel ment végig a termen és uszályát egész szélességében suhogtatta.

— **(Veszettség gyanúsítva.)** Nápolyból írják: Kalabriában egy nyáron több falu veszedelmét képezték a veszett kutyák, melyek marásába eddig 11 ember halt bele. A minap Paola faluban egy kutya megharapta Paolillo Giuseppe juhászt. Paolillo agyonütötte a kutyát és kalabriai szokás szerint megette máját, mert az ottani emberek azt tartják, hogy ez megóvja az embert veszettségtől. A juhász elmondotta az esetet a feleségének. Az asszony, ki nagyon hiszterikus, a fejébe vette, hogy férje megkapta a betegséget, kiszaladt az utcára és így kiáltott:

— A férjemet megharapta egy veszett kutya! Segítség! A férjem megveszett!

Csakhamar összecsendült az egész falu a szerencsétlen háza előtt.

— Üssétek agyon, löjétek agyon, mielőtt másra veszedelmet hozna — ilyen kiáltás halalszótt össze-vissza.

A juhász futással akart menekülni. A kertbe szökött, de a tömeg utolérte és doronggal leütötte. Azután megkötözték és a falu mellett levő mocsárhoz vitték. A szerencsétlen ember könyörgött, hogy ne bántás, mert semmi baja, de nem hallgattak rá. Végre néhány rendőr megszabadította a szerencsétlen juhászt kinzóitól és a vasutra vitte, hogy egy nápolyi kórházba szállítsa megfigyelés végett. De a juhász néhány órával később még a vonaton, a szenvedett sérülések folytán meghalt.

— **(Vigasztalhatatlan özvegy.)** Khinában és Malabarban régen az volt a szokás, hogy az özvegy utána emésztette magát elhalt férjének. Még mai napig is vannak a mennyei birodalomban ilyen bánatos özvegyek s csak nemrégiben akarta magát az egyik fölakasztani. Meghívta az öngyilkossági szertartásra egész rokonságát és ismeretségét, akik százával tódultak az özvegy lakására, melynek udvarán akasztófát rögtönöztek. Egy angol hittérítő azonban lelkére akart beszélni az esztelen asszonynak, hogy álljon el szándékától, de a vallásos atyafiság majd hogy meg nem linchelte. Időközben azonban megérkeztek a hatóság emberei, akik elvitték az elszánt asszonyt, aki azután beérte azzal az áldozattal, hogy leharapta a nyelvét.

— **(A tűzlegény.)** Balogh István, az »Otthon« tűzlegénye, a tegnapi esti házbérkrajcár-értekezleten annyira fellelkesült, hogy elment két korcsmába is és ott részegre itta magát. Ilyen állapotban aztán kiment a mezőszél-utcára és ott a szigetkülvárosi vásártérnek elkezdett szavalni a házbérkrajcár ellen. Mikor a rendőrök csendre intették, ellenük

szegült és addig rakoncátlankodott, míg öt rendőrnek munkát adott a megfélemezése és a városházára kísérése. Most ott pihen babérain a hűvösön.

Pécs szab. kir. város

meteorologiai állomása jegyzetei

1899. augusztus 2. reggeli 7 órakor.

Barometer (redukált) = mm. 66.7 (emelkedő.)

Hőmérsék = 20.3 °C

• maximuma: 24.6 °C

• minimuma: 17.3 °C

Párányomás: 10.6 mm.

Relatív nedvesség: 77.

Felhőzet: Cum. NE.

Szélirány s erő: N. E. 3.

Csapadék 24 órai: 0

Változás nem várható.

Dr. Czirer.

Művészet, irodalom.

○ „Vörösek és feketék.“ Ez a címe annak a háromkötetes regénynek, amelynek közlését a „Legjobb Könyvek“ című regénytár megkezdette, közreadván az első kötetet. A regény Cherbuliez Victor legsikerültebb művei közé tartozik. A „Legjobb könyvek“ című regénytárban megjelent és megjelenő csinos kötetű kötetek ára 50 kr. és ennyiért szerezhető meg a „Vörösek és feketék“ első része is, mely a könyvpiacra most került s a mely úgy a kiadóhivatalban (Budapest, váci-körut 78), mint minden hazai könyvkereskedésben kapható.

Törvénykezés.

§ „Mindenféle szerelemnek vége szokott lenni.“ Kozári György főherceglaki munkafelügyelő már huzamosabb időn keresztül szerelmi viszonyt folytatott özv. Horváth Lászlóné Petrovics Annával, kivel később közös háztartást is folytatott. Az özvegy azonban az utóbbi időben meghidegült az ember iránt, a szerelem kiröpült szivéből s vágyat érzett más élet, más ember után. Tudtára is adta ezt Kozárinak, ki azonban szörnyen szeretvén az asszonyt, nem akarta elereszteni. Végre azonban, midőn az özvegy megszökéssel fenyegette, kénytelen volt belátni, hogy „mindenféle szerelemnek vége szokott lenni“ s beleegyezett abba, hogy az asszony elmenjen. Hogy az anyagi kérdés lebonyolítása azonban némi törvényes szinezettel birjon, Kozári azt mondta az asszonynak, hogy menjen át Topler Ferencékhez s hozzon magával tanukat. Özv. Horváth Lászlóné el is ment a szomszédba s midőn nemcsak két tanuval, hanem egy csomó asszony kíséretében érkezett vissza, férjét az udvaron találta, ki éppen fegyverét tisztogatta. Az asszonyok egyike ekkor odaszólt Kozárinak, hogy:

— Hallja Kozári! Maga nagy bolond, hogy elereszti az asszonyt. Nem tudta jobban gondját viselni?

— Fogja be a száját, mert lelövöm! — mondta Kozári s felemelte a fegyvert, mely a következő pillanatban elsült s sörétei az ajtóba furódtak.

Ezért állott ma Kozári György a szándékos emberölés kísérletével vádoltan a pécsi kir. törvényszék előtt. Miután azonban a tárgyalás folyamán beigazolást nyert, hogy a jelzett napon — f. é. március ötödikén — Kozári György részeg volt s hogy fegyveréről — mely már tizennégy hónap óta nem volt a kezében — nem tudta azt, hogy töltve van; tekintve továbbá, hogy a megtartott helyszíni szemle megállapította, hogy Kozári nem is az asszonyokra célzott fegyverével, a törvényszék Kozári Györgyöt a vád és következményei alól felmentette, illetve az ügyész a vádat elejtve, ellene a további eljárást beszüntette.

§ Adler Sándor büntetése. Ma hirdette ki a kir. törvényszék a kir. ítélőtábla ítéletét Adler Sándor bűnügyében. A kir. tábla Adler Sándort harmincnégy rendbeli okirathamisítás, több rendbeli sikkasztás és csalás büntetnének elkövetésében mondotta ki bűnösnek s a kir. törvényszék ítéletét — mely szerint Adler Sándor öt évi fegyházra ítéltetett — átváltoztatta nyolc évi fegyházra, a melybe a vizsgálati fogságból két év és nyolc hónapot betudott. Adler Sándor felebbezett az ítélet ellen, melyet már a napokban terjesztenek fel a kir. Curiához.

§ A mulatság vége. Mult év június hó 4-én éjjel történt a Mohács melletti Pó szigeten, hogy az ottani korcsmában egy vidám kompánia a legjobb hangulatban mulatott. Éjféltre járt az idő, mikor a kompánia egyik tagja Bojdok Péter erdővéd haza akart menni, s a Dunán álló csolnakja felé tartott. A társai azonban nem akarták engedni s ketten közülök, König Ferenc és König István utána szaladtak s közös erővel visszavitték Bojdok Pétert a korcsmába, ki e miatt annyira megharagudott, hogy König Ferencet arcul ütötte. Erre általános verekedés támadt, melynek Bojdok Péter lett az áldozata, ki négy fejéből vérezve maradt a verekedés színhelyén. Miután többen voltak a verekedők, a megvert erdővéd nem tudta, hogy ki ütött rá s azért König Ferenc és König István ellen emelt panaszt, mint akik szintén ütötték és okozói voltak a verekedésnek. A megtartott végtárgyalás folyamán beigazolást nem nyert König István tagadásával szemben az, hogy ő is ütötte Bojdokot, a kir. törvényszék König Istvánt, ki jelenleg Plettauban katoná, a vád és következményei alól felmentette, König Ferencet azonban saját beismerése és a tanúk vallomása alapján a súlyos testi sértés vétségében bűnösnek mondotta ki és egy havi fegháza ítélt. Az ítélet ellen úgy König Ferenc, mint a kir. ügyész is felebbeztek.

§ Gyilkos nővér. Szenzációs törvényszéki tárgyalás volt a napokban Hertfordban. Egy Auseele Mary nevű urhölgy azzal volt vádolva, hogy elemésztette nővérét. Anna nevű nővére ugyanis elmeegógyintézetbe volt bezárva és ő cukrászsüteményt küldött be neki. A szerencsétlen Anna nagyon megőrült az édeségnek és két társnőjét is megkínálta vele. Egyszerre csak mind a hárman görcsöket kaptak és Auseele Anna rövid idő múlva borzasztó kínok közt meghalt, míg a másik kettő kigyógyult. A vizsgálat kiderítette, hogy foszfor volt a süteményben, valamint, hogy Auseele Mary az nap foszfort vásárolt. A terhelő bizonyítékok sulya alatt a vádlott beismerete, hogy megmérgezte nővérét, mert élete nagyobb összegre volt biztosítva. Auseele Maryt a hertfordi törvényszék halálra ítélte.

Közgazdaság.

□ Hernyók pusztítása. Tudvalevőleg a hatóságok minden évben felszólítják a közönséget a hernyók irtására s erre nézve utasításokat is adnak. Sok helyütt néha annyira elszaporodnak a férgek, hogy az irtók még külön díjat is kapnak bizonyos mennyiségű féregért. Az idén a hirtelen bekövetkezett meleg következtében néhány fajta hernyó már kikelt s óriási mennyiségben lepi el a már tavasszal is jól megrakott fákat. Különösen a Dunántul szaporodnak el a hernyók, a hol most mindenféle eszközökkel iparkodnak a kellemetlen vendégektől megszabadulni s ezért ajánlatos, hogy a mi szőlősgazdáink is nagy gondtal tartsák a fákat, hogy hernyók elszaporodását meggátolhassák.

□ Iparosok a szegedi kiállításon. A szegedi kiállítás rendezőségének a szegedi

ipartestülettel történt megállapodása szerint a kiállításon résztvehetnek a bogár, kovács, kocsigyártó, nyerges és szijgyártó, köteles, kádár, késes, ács, bádogos, lakatos, esztergályos, ostor- és nyélkészítő, gubás, szürszabó, szücs, kalapos, gyertyaöntő, szappanos, hentes, rézműves, rézöntő és rostás iparosok; megjegyzendő azonban, hogy csak oly cikkeket állíthatnak ki, melyek egyenesen mezőgazdasági célokra szolgálnak.

TÁVIRATOK.

— **Ki nyert?** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az osztálysorsjáték mai húzásán 90 ezer koronát nyert a 38.395 számú sorsjegy; 20 ezer koronát nyert a 93.629; 150.000 koronát a 90.536; 10.000 koronát a 11.195; 5000 koronát a 78.338 számú sorsjegyek. Tizenöt ezer koronát nyert a 90.556 sz. sorsjegy.

— **A franciák reménykednek.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A párisi újságok nagyrésze nagy fontosságot tulajdonít *Delcassé* külügyminiszter pétervári utjának.

— **Egy tábornok pöre.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A madridi haditörvényszék előtt folyó tárgyaláson *Toral* tábornok védője ragaszkodik ahhoz az állításhoz, hogy *Toralnak* nem volt meg a kellő függetlensége.

— **Tüntető ujoncok.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Barcellonában négyszáz most besorozott ujonc tüntetést rendezett. A rendőrség fegyverhez nyult és néhány embert megsebesített.

Budapesti börze.

— Saját tudósítónktól —

Pécs, 1899. augusztus 2.

A budapesti gabona-börze árai ma a következők:

Buza, májusra: —; októberre: 8.49. —
Tengeri: 4.80. — Rozs: 6.76. — Zab: 5.44.

Az értéktőzsdén az árák a következők: Osztrák hitelrészvény: 392.00. — Magyar hitelrészvény: 388.00 — Államvasut: 349.00.

Szerkesztői üzenet.

N. K. (→Dal a kitett gyerekről.) Szivrehatóan megénekelte ugyan tisztelt uram a Boltiv-közben szombatn este talált csecsemő történetét s még szivrehatóbban a leány sorsát, a ki megtalálta s mikor bevitte a rendőrségre, ő rá fogták, hogy ő az anyja és le is tartóztatták, míg nem igazolta magát. A morál is tanulságos, hogy aszondja:

»A szép leány, ha gyereket talál is,
A rendőrségre vinni kriminális.«

— de hát a verset nem közölhetjük, mert ez a talált gyerek — kacska! Tudja így nyáron élénk fantáziájú riporterek sok rémhistoriát kieszelnék s irnak meg jobb sorsra méltó izadságos tollragás mellett s néha el is vetik a sulykot és erőszakossággal vádolják a rendőrséget. Ezekről ne hangoltassa magát dalra, mert ebben meg ez lesz a morál:

»Kitett gyerekből ha kacska leszen,
Gyerekké nem lesz több sohasem;
S ha zeng bár róla száz költő-dalár is
A kacska, az csak marad kriminális.«

Laptulajdonos

Felelős szerkesztő

SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC

TAIZS JÓZSEF

kiadó.

Nyilt-tér.

Értesítés!

Van szerencsénk a Bedő-kávéházbeli **igen tisztelt törzsvendégeinket** arról értesíteni, hogy a kávéházat a restaurálás ideje alatt, — illetve annak *teljes újjáalakításáig zárva tartjuk*, — miután a holnap megkezdődő nagyszabású munkálatok mintegy 4—5 heti szakadatlan tevékenységet igényelnek.

Ennek folytán tehát, azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk *igen tisztelt vendégeinkhez*, hogy a fent említett pár heti idő alatt ideiglenesen a »*Pannonia*» árnyas kertjét felkeresni s bennünket szíves látogatásukkal szerencsételni méltóztassanak.

Pécs, 1899. aug. 2.

Kitünő tisztelettel

Bedőék.

Hirdetések.

1216 sz.

1899.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbírósnak 1899. évi V. I. 2. számú végzésével Maletér Rezső ügyvéd által képviselt Maletér E. felperes részére, Fellner S. alperes ellen 266 frt 90 kr. követelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 532 frt 50 krra becsült ingóságokra, a

fentidézett pécsi járásbírósnak V. I. 2/4 sz. végzésével az árverés elrendeltétvén, annak az alul és felül foglalt követelése erejéig is, alperes lakásán Pécsen, Xavér-utca 1. szám alatt leendő megtartására határidőül 1899. évi augusztus hó 14-ik napjának délutáni 2 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt bútorok, felszerelések s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak

jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólírt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő ezen hirdetménynek a bíróság tábláján kiüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Pécsen, 1899. évi július hó 30-ik napján.

Engler Kálmán

kir. bir. végrehajtó.

A pécsi nyilvános 3 osztályu Porges-féle
felső kereskedelmi iskola

jövő (25-ik) tanéve f. év szeptember hó 1. napján nyílik meg.

Ez az intézet az ország többi felső kereskedelmi iskoláival (akadémiákkal) teljesen egy rangban áll és a végzett növendékek az érettségi vizsgálat letételével az **egy évi önkéntesi jog** kedvezményében részesülnek.

A beiratások az intézet helyiségében Pécsen (Kossuth-utca 5. sz.) történnek f. é. augusztus hó 31-től kezdve.

Ugyanott folynak a beiratások

a nyilvános polgári fiú-iskolába,

mely Pécs sz. kir. város segélyezése mellett nyílt meg.

Bővebb felvilágosítást nyújt

az igazgatóság.

Pécsen, 1899. évi augusztus hó.

MESTRITS JENŐ

épület és műlakatos

Király-utca 38. sz. **Pécsen** Percel-utca 35. sz.

Ajánlja jól berendezett üzletét mindennemű

épület- és műlakatos munkák,

erkély-, sár-, lépcső- és kerítés-rácszatok, valamint vaskapuk és csillárok vertvasból, továbbá biztonsági zárok és rekeszek, zajtalan görredőnyök, ponyva-gépezetek, villamos csengők, vízvezeték és angol closett-berendezések, a legkitünőbb asztal-tűzhelyek, központ fűtő (central) kályhák, mindennemű díszítőmunkák vert vasból való rajz- és stilszerű elkészítésére a legszolidabb kivitelben.

Segédgépek javítását s egyáltalán minden e szakmába vágó munkát elvállalok.

Midőn üzletemet a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlom, előre is biztosítom **árain versenyképességéről**, valamint gyors és pontos kiszolgálásról.

Tisztelettel

Mestritys Jenő.